

Gehoorproblematiek komt op de agenda van VWS

Staatssecretaris Van Rijn neemt Nationaal Programma Gehooronderzoek in ontvangst

Het Nationaal Programma Gehooronderzoek 2013-2016 formuleert ideeën voor onderzoek dat in de komende jaren absoluut moet worden uitgevoerd. Het programma kwam tot stand in een unieke samenwerking tussen onderzoekers, professionals en patiënten/cliënten. Ook de overheid onderstreept het belang ervan.

Op woensdag 18 september kreeg staatssecretaris Martin van Rijn het Nationaal Programma Gehooronderzoek 2013-2016 (NPG) aangeboden door NPG-voorzitter Hans de Goeij. In het programma worden zestien prioriteiten voor onderzoek in de komende jaren benoemd (zie kader). Bij de overhandiging lichtte De Goeij het belang van het programma toe: “Het gehooronderzoek moet zich bezighouden met wat er in de samenleving leeft. Wat ervaren patiënten en cliënten als grote problemen? Ik druk het misschien wat sterk uit, maar onderzoek moet geen ‘eigen hobby’ zijn. Wat mij betreft moeten onderzoekers sterk rekening gaan houden met dit programma of anders heel goed kunnen uitleggen waarom ze ervan afwijken (‘comply or explain’). Over een paar jaar zou 80% van het gehooronderzoek in Nederland binnen de domeinen van het NPG moeten vallen.”

Aanval openen

Van Rijn liet weten dat VWS de gehoorproblematiek zeer serieus neemt. “Slechthorendheid heeft een grote impact op de samenleving”, zo stelde de staatssecretaris. “Met dit onderzoeksprogramma kunnen we de aanval op gehoorschade breed openen. Het is belangrijk dat we dit onderwerp gezamenlijk aanpakken. Van mijn kant zal ik ervoor zorgen dat het op de agenda komt en blijft.” Laura van Deelen, directeur van de Nationale Hoorstichting en een van de drijvende krachten achter het NPG, was verguld met de komst van de staatssecretaris. “Hij komt hier niet omdat ik het hem lief heb gevraagd. Wij hebben het afgelopen jaar veel geïnvesteerd in onze contacten met VWS, om niet alleen gehoorschade, maar alle gehoorproblematiek, hoger op de agenda te krijgen. Dat Van Rijn hier zelf tijd voor vrijmaakt, is een signaal dat de urgentie gevoeld en gedeeld wordt.”

Meer samenwerken

Bij de druk bezochte aanbieding van het NPG waren alle partijen die zich voor het programma hebben ingespannen, aanwezig: patiënten, onderzoekers, zorgprofessionals. Noëlle Uilenburg van de NSDSK miste wel het onderwijs: “Dat heeft ook nauwelijks een plek in het NPG. Het zit een beetje verstopt onder het domein Participatie.” Uilenburg hoopt dat het NPG de samenwerking tussen onderzoekers stimuleert. “De oprichting van een ‘matchmaker’ zou mooi zijn: een plek waar je onderzoeksideeën kunt lanceren en partners kunt vinden die mee willen doen. Zo voorkom je dat hetzelfde of vergelijkbaar onderzoek dubbel wordt gedaan.” Ronald Pennings van het UMC Radboud zou meer samenwerking tussen academische partijen toejuichen. Maar hij ervaart ook de lastige andere kant daarvan: “Ieder van ons heeft natuurlijk zijn eigen expertise. Dus als je samenwerkt, is de benodigde kennis niet zomaar bij elke partner voorhanden. Maar grotere studies met meerdere centra zijn absoluut nodig.”

Nationaal Programma Gehooronderzoek 2013-2016

Het Nationaal Programma Gehooronderzoek 2013-2016 wil meer focus en massa bereiken in het gehooronderzoek in Nederland. Dit moet een betere kwaliteit van leven voor mensen met een gehooraandoening bewerkstelligen. Het programma formuleert vier onderzoeksprioriteiten op elk van vier domeinen: genezing/behandeling, revalidatie, participatie en preventie. Het Nationaal Programma Gehooronderzoek 2013-2016 is te downloaden vanaf www.hoorstichting.nl.

Mijlpaal

Voor en na de overhandiging van het NPG werden vele gesprekken gevoerd. Alomt heerste het gevoel dat een mijlpaal bereikt was. Maar ook dat 'we nu verder moeten'. Want een NPG op papier is mooi en iets om trots op te zijn, zo liet Henk de Graaf van de NVVS weten, maar het echte werk begint nu pas. "Ik ben daar zelf positief over, maar weet dat de cliëntenorganisaties ook twijfels hebben. Dat wij zo sterk betrokken zijn, schept bij mij persoonlijk wel hoge verwachtingen." Veel hangt af van de onderzoekers, die nu feitelijk aan het woord zijn. Gaan zij het programma uitvoeren? Voor Joost Festen van het VUmc lijkt het geen twijfel dat het NPG leidend wordt. "Hier gaan wij rekening mee houden. En straks zouden financiers subsidieaanvragen ook moeten toetsen: past dit binnen het NPG?" Zijn collega Sophia Kramer ziet dat haar onderzoekslijn, slechthorendheid en arbeid, duidelijk aansluit bij het domein Participatie. En ook Uilenburg, Pennings en Pim van Dijk van het UMCG zullen het programma gebruiken binnen hun wetenschappelijke overleg, intern en met andere partijen.



Foto: Marlijn van Zanten

Staatssecretaris Van Rijn (rechts) ontvangt het Nationaal Programma Gehooronderzoek uit handen van de voorzitter van het NPG Hans de Goeij.

Eerst inhoud, dan geld

Wellicht opvallend, maar over financiering van het programma werd weinig gesproken. Vooral de inhoud van het programma telde deze dag. Ook bij de start van het NPG is heel bewust gekozen voor 'eerst inhoud, dan geld'. Die aanpak leverde het programma op waar iedereen nu zo trots op is, maar houdt mogelijk ook het risico in dat alsnog de klad in de uitvoering komt op het moment dat er, ondanks de mooie plannen, geen extra financiering is. Een idee waarmee sommige aanwezigen speelden, is om alle onderzoekspartijen geld in een pot te laten stoppen om daarna mogelijk cofinanciering door de overheid te verwerven – tenslotte heeft de staatssecretaris duidelijk laten weten zich te willen inzetten voor het gehoor. Onderzoeker Denisz Başkent van het UMCG ziet wel wat in deze strategie, maar Festen vindt het minder realistisch: "Wij hebben als vakgroep geen eigen geld, alles verwerven we via geormerkte subsidies." Renata Klop van ZonMw ziet toch wel mogelijkheden: "Je moet als sector zelf inspanningen leveren, cofinanciering is niet vanzelf-

sprekend. Als je laat zien dat je samen wilt investeren, sta je sterker en kun je de overheid misschien overtuigen."

Werk aan de winkel

Een geslaagde dag dus, een goed bezochte bijeenkomst, lovende woorden met een belofte van de staatssecretaris en – heel concreet – een boekje met plannen voor noodzakelijk gehooronderzoek in de komende jaren. Uitkomsten van de onderzoeken zullen uiteindelijk ook hun weerslag vinden in de audiologische centra, bijvoorbeeld in diagnostiek, revalidatie en verbetering in de zorgketen voor kinderen. AC's zullen nog beter kunnen meewerken om hun cliënten betere maatschappelijk kansen te geven. In oktober gaan de belanghebbenden verder met het inrichten van de werkstructuur om het NPG ten uitvoer te kunnen brengen. Krachtenbundeling tussen audiologie, kno, zorg en onderwijs ten behoeve van het onderzoek moet daarin vorm krijgen. Want er is nu echt werk aan de winkel.

NIC VAN SON EN ROB DRULLMAN